

Republika Srbsko

MINISTERSTVO OSVETY A VEDY

ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2010/2011

TEST 2

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY NA VYPRACOVANIE TESTU

V teste, ktorý máš vyriešiť, je 20 úloh, a na prácu je určených 120 minút. Každú úlohu najprv pozorne prečítaj a rozmysli si, čo sa v nej žiada. Najprv vyrieš tie úlohy, ktoré sú ti ľahšie, a neskôršie rieš tie úlohy, ktoré sú ti ťažšie.

Pozorne prečítaj text každej úlohy, lebo je v ňom vysvetlené, akým spôsobom máš odpovedať. V úlohách sa od teba žiada, aby si zakrúžkoval písmeno pred správnu odpoveďou, spojil časti odpovedí, niečo napísal a pod.

Vždy používaj úplné názvy pri riešení úloh, skratky nie sú prípustné (napr. treba napísať: príslovkové určenie miesta, a nie p. u. m.).

Do štvorčeka, ktorý je na pravej strane úlohy, nepíš nič. Je to miesto, kde sa zapíše počet bodov.

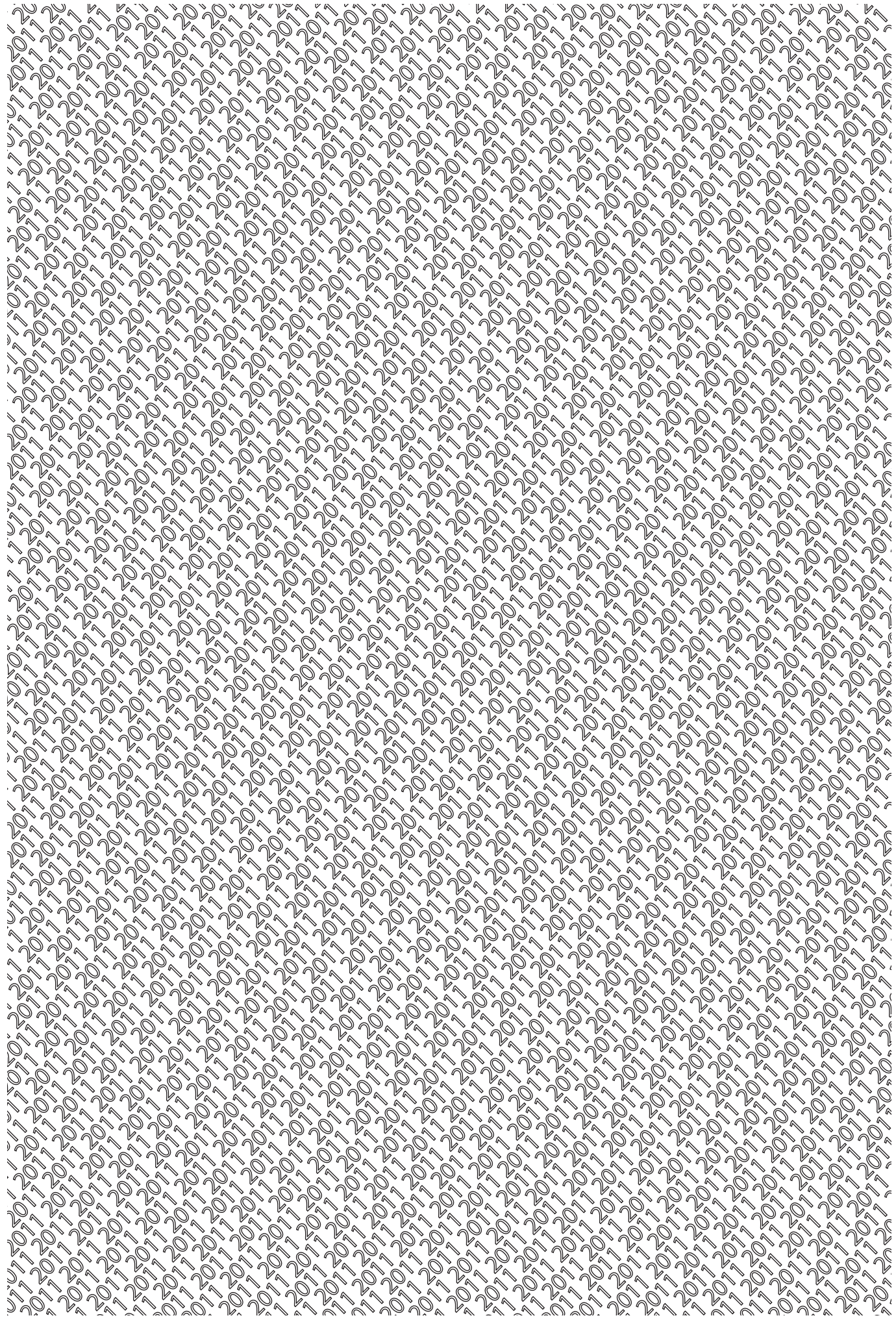
Na tejto a na poslednej strane nepíš nič.

Test musíš písať **chemickou ceruzkou**. Počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku. Úlohy rieš najprv grafitovou ceruzkou, lebo tak budeš mať možnosť opraviť chybu, ak ju zbadáš.

Predtým, ako odovzdáš test, prever svoje odpovede ešte raz, a potom všetky odpovede napíš chemickou ceruzkou. Odpoveď, ktorá je napísaná iba grafitovou ceruzkou, sa neuzná, ako ani odpoveď, ktorá je prečiarknutá a opravená chemickou ceruzkou.

Ak skončíš s prácou skôr, odovzdaj test dozornému učiteľovi a potichu vyjdi von, aby si nevyrušoval ostatných.

Želáme ti mnoho úspechov na skúške!

1. Prečítaj pozorne nasledujúce texty a zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

1. Pomaly som otvoril oči: Števo sa váľal v prachu. Kolená samá krv. Júj, ten chlap nikdy nemal rád, keď sa mu podkladajú nohy. Vstal a vyrútil sa do útoku. V nasledujúcej chvíli Paľo mal na pleci krvavý škrabanec. Chytil som sa za hlavu.
2. Z parku vedie cesta popri krásnom domci na majer. Je to celá dedina. Budoviská ozrutné: to sú maštale, stodole, sýpkky. Za nimi kôlne, plné vozov, strojov, hrabačiek, sudov na kolesách. Naprostred studňa s ozrutným vahadlom.

V uvedených textoch je:

- a) opis a propagácia
- b) komentár a rozprávanie
- c) rozprávanie a opis
- d) oznámenie a opis

2. V časti obsahu z učebnice pre 8. ročník vyhládaj názvy kapitol a zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

OBSAH

Viliam Turčány: Slovo o slovenčine	4
I. VÝVIN SLOVENSKÉHO SPISOVNÉHO JAZYKA	5
1. Staroslovienske písomníctvo	5
2. Dominácia latinčiny	5
3. Obdobie češtiny	7
4. Bernolákovčina	8
5. Začiatky súčasného stavu – Štúrova kodifikácia	9
6. Od starosloviensčiny po súčasnú slovenčinu	10
7. Slovenčina dnes na Slovensku a u nás	13
II. JAZYKOVÁ KULTÚRA	16
1. Zvuková stránka prejavu	17
2. Slovná zásoba	21
3. Morfológia ako prostriedok jazykovej kultúry	25
4. Syntax a štýl	27
Úskalia v práci prekladateľa	27

Názov prvej kapitoly je:

- a) Viliam Turčány: Slovo o slovenčine
- b) Vývin slovenského spisovného jazyka
- c) Staroslovienske písomníctvo
- d) Zvuková stránka prejavu

3. Pozorne prečítaj uvedené texty 1., 2., 3. a 4. Texty sú prevzaté z kníh: Slovenská jazyková čítanka Márie Myjavcovej, Zemepis pre 5. ročník základnej školy autora Milutina Tadića a Slovakistický zborník 5.

1.

akumulácia – usádzanie zvetraného materiálu
astronómia – veda o nebeských telesách a vesmíre
atmosféra – vzdušný obal zeme
biosféra – obal zeme, v ktorom jestvuje život

2.

C	Č
Crnjanski, Miloš 70	Čelovský, Samuel 2
Czambel, Samuel 8, 13, 65	Čermák, František 32, 33, 36

3.

ani za celý svet, 136	bicyklovať sa, 191
ani za svet, 134	bude s nami zle, 133
ani za živý svet, 134	bude s nami zle-nedobre, 133

4.

Horecký, J.: Slovtvorná sústava slovenčiny. SAV Bratislava 1959.
 Horecký, J.: Morfematická štruktúra slovenčiny. SAV Bratislava 1964.
 Horecký, J.: Slovenská lexikológia I. Tvorenie slov. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. Bratislava 1971

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

- a) 1. text je úryvok z menného registra.
 b) 2. text je úryvok z obsahu.
 c) 3. text je úryvok z registra slovenských slov a spojení
 d) 4. text je úryvok registra pojmov

4. Pozorne prečítaj úryvok z textu prebratého zo zahraničnej tlače. Autor textu uvádza údaje o Beckovskom hrade na Slovensku. Zároveň vsunul do vecného textu svoju poznámku (komentár).

Tvojou úlohou je podčiarknuť tú časť textu, v ktorej sa uvádza autorova osobná poznámka.

Hrad Beckov stojí na 70 metrov vysokom vápencovom bradle, v nadmorskej výške 245 m, priamo nad obcou Beckov – čo každého turistu pri prvom stretnutí veľmi fascinuje. Hrad Beckov je jedným zo strážnych považských hradov. Píše sa o ňom už v 12. storočí v anonymnej kronike. Archeologické výskumy, ktoré prebehli v 70. rokoch 20. storočia, ukázali, že toto miesto bolo osídlené už na prelome nášho letopočtu. Hrad Beckov bol kráľovský hrad. K jeho najslávnejším pánom patrili Matúš Čák Trenčiansky. Za jeho vlády prešiel hrad rozsiahlymi stavebnými úpravami. Neskôr v 13. storočí patrili Beckovský hrad rodu Štiborovcov za ich vlády zažil hrad najväčší rozmach. Od 16. storočia získala hrad rodina Bánffyovcov. Hrad Beckov dokázal vzdorovať nájazdom Tatárov i Turkov. Bohužiaľ v roku 1729 vyhorel a odvtedy chátra. Dodnes sa z neho zachovali len ruiny.

5. Pozorne prečítaj uvedený text a všimni si, ku komu autor prirovnáva hmyz.

Má hmyz kolektívnu inteligenciu?

Pri pohľade na davy ľudí pobiehajúce po uliciach našich veľkomiest, je ťažké nájsť nejaký zmysel a cieľ, ktorým sa tieto nekonečné prúdy riadia. Azda preto nás štúdium včelích rojov alebo mravčích kolónií tak fascinuje, že ich členovia sa na rozdiel od nás pohybujú cieľavedome, akoby ich riadil jediný obrovský mozog, hoci vo svojich hlavách majú veľmi malé a jednoduché mozočky.

Termity sú od narodenia slepé a z ľudského hľadiska dokonca neinteligentné, ale vo svojom spoločenstve sa prejavujú ako geniálni stavitelia. Niektoré hniezda termitov sa podobajú monumentom, iné pevnostiam, labyrintom alebo mrakodrapom. Kolónie hmyzu sa bežne prirovnávajú k ľudskej spoločnosti aj preto, že v nich existujú kasty – kráľovné, králi, robotnice a vojaci.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

Prečo autor uvedeného textu prirovnáva kolónie hmyzu k ľudskej spoločnosti:

- pretože termity sú od narodenia slepé a ich hniezda sa podobajú labyrintom.
- pretože v kolóniách hmyzu existujú kasty.
- pretože sa hmyz pohybuje cieľavedome, akoby ich riadil jediný obrovský mozog.
- pretože včely a mravce majú vo svojich hlavách jednoduché mozočky.

6. Zoraď heslá vybrané z prekladového slovníka Emila Horáka podľa abecedy poradovými číslami od 1 do 5.

___ **pochúťka** -y, -ťok poslastica, slatkiš: ~y poslastice

___ **opatrný** *adj.* oprezan, obazriv, smotren

___ **skutočný** *adj.* stvaran, istinski

___ **koženka** -y, -niek *f* skaj, veštačka koža

___ **rodisko** -a, -dísk *n* mesto rodenja, rodno mesto

7. Pozorne prečítaj Jankov list starej mame. Čísлом 1 označ úvod listu, čísлом 2 hlavnú časť a čísлом 3 záver listu.

___ Tu už niekoľko dní sneží, takže sa môžeme sánkovať len krátko. Ináč sa mám dobre. V izbe sme spolu s Mirkom a Palkom. Mirko má už druhý deň chrípku, takže on z izby nevychádza. Trošku mi ho je aj ľúto. Pani učiteľka povedala, že domov vycestujeme až v nedeľu poobede.

___ Ešte raz Ťa srdečne pozdravujem a teším sa na makové buchty, s ktorými ma v nedeľu večer budeš čakať.

Tvoj vnuk Janko.

___ Drahá stará mama,
srdečne ťa pozdravujem zo školy v prírode z Kopaonika a zasielam Ti niekoľko snehových vločiek, aby Ťa potešili.

8. Zakrúžkuj písmeno pred spojením slov, ktoré je napísané správne.

- a) Nemožem prísť k vam.
- b) Vratim sa len večer.
- c) Prinesiem ti knihu.
- d) Rozbyla som pohar

9. Zakrúžkuj pravidlá, ktorých sa treba pridržiavať v učebni:

- a) Neskáčem do reči tomu, kto hovorí.
- b) Keď niekto so mnou hovorí, zväčša telefonujem.
- c) Hovorím, keď ma vyvolajú.
- d) Keď niekto hovorí, pozerám mu na nohy.
- e) Pozorne počúvam toho, kto hovorí.
- f) Hlásime sa k slovu.
- g) Hovorím vždy, keď sa mi zachce.

10. Zakrúžkuj písmeno, pri ktorom nie je ani jedna pravopisná chyba.

- a) *pred siedmimi rokmi; mnoho pozdravov; s mojou sestrou; usilovní žiaci; so vzácnym hosťom*
- b) *pred siedmimi rokmi; mnoho pozdravou; z mojou sestrou; usilovní žiaci; zo vzácnym hosťom*
- c) *pred siedmimi rokmy; mnoho pozdravov; z mojov sestróv; usilovní žiaci; zo vzácnym hosťom*

11. V uvedených vetách sú podčiarknuté slovesné tvary. Vypíš ich do tabuľky na zodpovedajúce miesto.

Svet sa však otáča akoby nič a Juca aspoň rinčí taniermi, rajnice búchajú do kredenca ako hnev nebies. – To som si nevymyslel! To je nariadenie! Zebu to oznámil. Vyučíme sa za záhradníkov a po matúre budeme rozvážať hnoj.

Jednoduchý slovesný tvar	Zložený slovesný tvar

12. Urč, ktorý vetný člen je podčiarknutý vo vete. (Na čiaru za vetou napíš zodpovedajúce číslo.)

- a) Stretli sme sa pri hájiku. _____ 1. predmet
 b) Rybár vstal skoro ráno. _____ 2. príslovkové určenie miesta
 c) Z lesa vybehla líška. _____ 3. prísudok
 d) Juca umýva taniere. _____ 4. podmet

13. Doplň vetu tak, že vyhladáš odpoveď v úryvku z príručky F. Mika Frazeológia v škole.

Keď o niekom povieme, že *prilieva olej do ohňa*, znamená to, že:

42.ROZMÝŠLAŤ O NIEČOM

lámať si hlavu (nad) niečím

43.O ÚTOČNEJ URÁŽLIVEJ VECI

mať jedovatý jazyk; mať pichľavý jazyk; mať jazyk ako britva; mať jazyk ako žihadlo

44.STUPŇOVAŤ ZLÚ SITUÁCIU

prilievať (liať) olej do ohňa

45.PODPOROVAŤ NIEČIE ZÁMERY

hnať niekomu vodu na mlyn; to je voda na môj mlyn

14. Vedľa každého zámene napíš jeho základný tvar (pri rodových zámenách aj v zodpovedajúcom rode). Uveď pád daného tvaru.

Opýtal som sa jej. _____

Priateľ čakal na mňa. _____

Tebe skutočne dôverujem. _____

Od neho som to neočakával. _____

15. Pozorne prečítaj uvedené vety a všimni si, akým slovným druhom sú vyjadrené vetné členy.

1. Sila búriacej sa rieky naháňala strach obyvateľom obce.
2. Bratovi sa do košíka všetko nezmestí.
3. Dedko ma má nadovšetko rád.
4. Zo strachu pred zlodejmi chodila von len so psom.

Doplň tabuľku tak, že do stĺpca vedľa správnej vety napíšeš písmeno **S** a vedľa nesprávnej písmeno **N**.

a) V prvej vete je podmet vyjadrený podstatným menom <i>rieky</i> .	
b) V druhej vete je podmet vyjadrený zámenom.	
c) Zámenom <i>ma</i> je vyjadrený predmet v tretej vete.	
d) Príslovkové určenie miesta v štvrtej vete je vyjadrené predložkou.	

16. Pozorne prečítaj uvedené názvy a ku každému napíš, do ktorej formy literárnej tvorby patrí. Pri diele z ľudovej slovesnosti napíš **L** a pri autorskom diele **A**.

- a) Tri gaštanové kone _____
- b) Soľ nad zlato _____
- c) Tancuj, tancuj, vykrúcaj _____
- d) Zuzka Turanová _____

17. Prečítaj pozorne nasledujúci úryvok z básne. Napíš na čiary dvojice slov, ktoré sa rýmujú.

A.

Láska je strašne bohatá, láska, tá všetko sľúbi,
no ten, čo ľúbil, sklamal sa a ten, čo sklamal, ľúbi.
Prach dlhých, smutných dní na staré lístie padá,
poznala príliš neskoro, ako ho mala rada.

1. _____

2. _____

B.

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou. V uvedenej strofe je rým:

- a) združený *aabb* b) obkročný *abba* c) striedavý *abab*

18. Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

A. Ktoré z diel napísal Vladimír Hurban Vladimírov (VHV)?

- a) Jediná b) Zem c) Jesenná láska d) Červené víno

B. Vladimír Hurban Vladimírov (VHV) je:

- a) básnik b) prozaik c) dramatik

19. A. Pozorne prečítaj uvedené texty.

1. Možno by celá udalosť bola vyšumela bez ďalších vážnejších následkov, keby sa nebolo ešte niečo prihodilo. Ale to už tak býva; nešťastie nikdy nechodí samo. Keď sa raz začne valiť na človeka, nevedno, ako sa skončí.

2. POPOLUŠKA: Knieža! (Chytí ho za ruku. Knieža si ju nevšíma.)

KNIEŽA: Daj preč tie ohreblá.

POPOLUŠKA: Ty si príliš bystrá, aby ťa prekabátili.

KNIEŽA: S donášačmi sa nezhováram.

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

- a) prvý text je napísaný vo viazanej umeleckej reči a druhý v neviazanej umeleckej reči
 b) prvý text je napísaný v neviazanej umeleckej reči a druhý vo viazanej umeleckej reči
 c) obidva texty sú napísané vo viazanej umeleckej reči
 d) obidva texty sú napísané v neviazanej umeleckej reči

B. Rozsiahly epický žáner, v ktorom sa zachytáva dlhšie časové obdobie, množstvo udalostí, na ktorých sa zúčastňuje mnoho postáv, je:

- a) román
 b) novela
 c) bájka
 d) rozprávka

20. Pozorne prečítaj uvedené texty a každý z nich zaraď do literárneho druhu alebo literárneho žánru, podľa toho, čo sa žiada v úlohe za textom.

a)

Lebo Zuzka nevedela zabudnúť na školské lavice, na predmety, odkrývajúce nový horizont. Najmä prednášky profesora slovenčiny mali na ňu ohromný vplyv. Princeznám z rozprávok sa cítila byť sestrou. Prechádzala sa po sieňach starých zámkov a spoznala sa s Radúzom a Popolvárom.

Ján Čajak: *Zuzka Turanová*

Literárny žáner: _____

b)

Jemné a čisté ako striedky chleba
driemali v snehu rozprestreté diale,
keď krásna deva pozrela do neba
a tmavým zrakom dotkla hviezdy malé.

Pavel Mučaji: *Dva sonety o jednom stretnutí*

Literárny druh: _____

c)

Do vodičky skočil, múd' si neprevrátil –
Janík mladuštičský svoj život utratil.
Tam ho voda zniesla k háju zelenému,
by šumotu svrčín načúval tichému.
Hora, voda hučí, vetriček podúva –
Janík pod svrčinou na brehu načúva.

Janko Kráľ: *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko*

Literárny žáner: _____

Výsledky na teste zo slovenského jazyka

Poznámka: ŽIACI NEVYPLŇAJÚ túto stranu!
Túto stranu vyplňa Komisia!

Úhrnný počet bodov

		,	
--	--	---	--

Počet bodov z každej úlohy

Por. č. úlohy	Nevyplnené	0 bodov	0,5 bodov	1 bod
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

Komisia:

- _____
- _____
- _____
- _____

Napiš ✕ na zodpovedajúce miesto.

Identifikačné číslo (Šifra žiaka)	
Škola	
Sídlo	
Priezvisko a meno žiaka	